

داکتر سخی اشرف زی سیدکاغذ

بیوسته به گذشته در مسایل اقتصادی افغانستان

08-01-2012

فروپاشی تدریجی سیاست ترانزیتی پاکستان

چند هفته قبل با مسرت در یافتیم که اولین خط آهن بندر حیرتان را با شهر مزار شریف وصل نمود و این راه آهن 70 کیلومتر فاصله دارد و اولین گامی است که افغانستان محاط به خشکه را در مسیر راه آهن از طریق کشورهای آسیای مرکزی به اروپا وصل میکند و ما را بتدریج بطرف حل مشکلات بی پایان راه ترانزیتی که از طریق بندر کراچی در پاکستان داریم رهائی خواهد بخشید . باوجود قرار داد ترانزیتی با پاکستان مشکلات ترانزیتی ما با تاسف عمیق حل نشد بلکه حکومت پاکستان با نیرنگ های شیدانه و بهانه های مختلف سعی دارد و به هر ترتیبی که میشود در واردات و صادرات افغانستان که از طریق بندر کراچی صورت میگیرد بنام های مختلف مانند افزایش تعرفه های گمرکی بطور یک جانبه ، انسداد بندر تورخم و چمن بطور ننگهائی و تحریم بعضی از امته تجارتي عمدا به پیکر اقتصادی افغانستان صدمه کلی وارد میسازد و تمام روش های تجارتي ما در گروه پاکستان است . به اساس قرارداد جدید ترانزیتی که در این چندما اخیر به امضا رسید پاکستان میبایست سهولت های را در مورد راه ترانزیتی برای افغانستان فراهم مینمود ولی این توافقنامه ترانزیتی صرف روی کاغذ باقی ماند ولی تا امروز مشکلات ترانزیتی ما را با پاکستان حل نکرد بلکه پاکستان به بهانه های متعدد راه ترانزیتی را به حیث یک وسیله فشار اقتصادی و سیاسی بر ضد افغانستان ادامه میدهد . و حکومت آقای کرزی تا اکنون موفق نشد طریقی را جستجو کند تا بتواند کشور را از تهدید و مشکل ترانزیتی پاکستان رهائی بخشد گرچه که افغانستان عضویت سازمان منطقوی سارک را دارد (موافقه نامه همکاری های اقتصادی منطقوی کشور های آسیای جنوبی) .

افغانستان همیشه در تلاش آن بود که یک راه ترانزیتی بدیل را برای انتقال مال التجاره خویش جستجو کند و خود را هرچه زودتر از قیودات ترانزیتی پاکستان برهاند . خوشبختانه در این اواخر راه های ترانزیت در شمال و در ساحه غرب کشور در حال انکشاف است که به انتقال اموال التجاره افغانستان کمک زیاد خواهد نمود و معضله اقتصادی ما را که پاکستان در گروگان خود گرفته مرفوع خواهد شد .

کشورهای هند و ایران در تلاش اند که برای بازاریابی تولیدات خود به کشور های آسیای مرکزی روابط بازرگانی برقرار کنند و برای این منظور ایران سعی دارد که تاسیسات بندری چاه بهار را توسعه بخشیده و راه ارتباطی با افغانستان را بدوطریق قایم سازد

1: تمدید شا هراه از بندر چاه بهار الی زرنج در داخل کشور ایران تکمیل شد و از جانب افغانستان در بخش دلارام که در وسط راه هرات - قندهار است شاهراه به طول 280 کیلومتر بطرف کشور ایران تمدید گردیده که در زرنج بزودی وصل میشود شا هراه دلارام زرنج در داخل افغانستان توسط کمک های اقتصادی کشور دوست هندوستان تکمیل گردید که از قسمت دلارام

شاهراه جانب هرات واز آنجا به طرف شمال به کشورهای آسیای مرکزی وصل میشود که این شاهراه را بنام شاهراه ابریشم مسماه نمودند . که از یکسو برای انتقال اموال التجاره هند وایران بسوی کشورهای آسیای مرکزی از طریق افغانستان استفاد میشود و سهولت قابل توجه رابه این دوکشور بار خواهد آورد واز جانب دیگر اموال التجاره صادراتی و وارداتی کشورما از طریق بندر چاه بهار بدون مشکلات به کشورهای خارج انتقال داده خواهد شد.

مزیت دیگری که شاهراه ابریشم برای کشورما دارد و افغانستان محاط به خشکه را به مقایسه بندر بحری کراچی به طول یک هزار کیلو متر به بندر بحری چاه بهار نزدیک خواهد ساخت که از نگاه اقتصادی بخصوص از نگاه وقت و مصرف ترانسپورت در بخش واردات و صادرات کشور صرفه جوئی گسترده بعمل خواهد آورد.

در جریان پروژه ساختمانی راه ابریشم پاکستان سنگ اندازی های زیاد نمود و بسیار کوشید که توسط گماشتگان و ایجنت های دستگاه جاسوسی آی اس آی طالبان پاکستانی روش های تروریستی را بکار برد و کارگران هندی را بطور مداوم تهدید مینمود که کارگران هندی پروژه ساختمانی شاهراه ابریشم را ترک بگویند و در این پروژه با تاسف عمیق یک تعداد کارگران وانجنیران ساختمان هندی نسبت عملیات تروریستی ایجنت های پاکستان جان های خود را از دست دادند ولی پروژه ساختمانی شاهراه ابریشم در داخل افغانستان به شدت هر چه تمامتر پیش رفت و بالاخره تکمیل گردید و پاکستان به هدف شوم خود که به تعویق افتادن این شاهراه بود موفق شده نتوانست .

2: ساختمان راه آهن هرات - خواف :

راه آهن هرات الی خواف که در سرحد ایران است پینج سال پیش شروع شد و 130 کیلومتر طول دارد که 70 کیلومتر آن در داخل خاک ایران و 60 کیلومتر آن در داخل افغانستان امتداد دارد با تکمیل این پروژه افغانستان برای اولین بار دارای راه آهنی میشود که از طریق آن به ترکیه , اروپا و بندر های خلیج فارس وصل خواهد گردید و پروژه راه آهن برای تقریبا دوسال نسبت مشکل استملاک زمین های مردم متوقف شد ولی در این اواخر کار تمدید آن دوباره شروع و امید است که تا سه ماه دیگر این راه آهن تکمیل شود , این راه آهن توسط کمک های بدون پرداخت ایران به مبلغ 70 میلیون دالر از خواف الی غوریان بعهده گرفته شده و اگر این راه آهن تا هرات تکمیل شود به اساس توضیحات داکتر دواد صباح والی ولایت هرات شهر هرات مرکزی خواهد شد که میتواند تمام راه های منطوقی را باهم وصل کند و مزید بر آن اموال التجاره افغانستان از طریق هرات به کشورهای آسیای مرکزی انتقال داده خواهد شد که پروژه راه آهن تاثیر مثبت اقتصادی برای افغانستان , ایران , هند و منطقه خواهد گذاشت .

طوریکه تذکر رفت هند و ایران سعی بلیغ دارند که اموال التجاره خویش را از طریق افغانستان به بازار های کشورهای آسیای میانه رسا نیده و بنا بر ضرورت کشور هند و ایران و همچنان کشورهای آسیای مرکزی مرادات نزدیک اقتصادی را باهمدیگر قایم واز قیودات و مشکلاتی که پاکستان در ترانزیت اموال هند و ایران ایجاد نموده رهائی حاصل نمایند .

شاهراه دلارام زرنج و تمدید خط آهن هرات - خواف یک تحول مهم اقتصادی و اجتماعی را در کشور رونما خواهد ساخت و این شاهراه از سرحدات ایران شروع و به ترکستان و ترکمنستان ختم

میشود و صد ها قراه و قصبات را باهم وصل و با شندگان این مناطق را از انزوای اجتماعی و جغرافیائی خواهد کشید و در مسیر آن برای هزارها جوانان بیکار و بی روزگار عاید خلق خواهد نمود .

در خاتمه با مسرت بی پایان یاد آور شد که با بسر رسیدن ساختمان شاهراه ابریشم و امتداد راه آهن افغانستان به بنادر مهم کشور های منطقه دیگر پاکستان نمی تواند راه ترانزیتی کراچی , تورخم و چمن را به حیث وسیله فشار اقتصادی و سیاسی در مقابل افغانستان بکار ببرد بلکه بر عکس پاکستان مانند کشور های ایران و هند برای رسیدن به مارکیت های کشور های آسیای مرکزی در تلاش است که امتعه تجارتي خویش را از طریق افغانستان به بازار های کشور های آسیای میانه برساند و برای اولین بار در تاریخ افغانستان ننتها امتیاز ترانزیتی را در مقابل پاکستان دارا خواهد بود بلکه از این به بعد هر اقدام و مشکل تراشی ترانزیتی یا کستان با اقدام بل مثل افغانستان جواب داده خواهد شد و یک مثل مشهور است که میگویند : " چیزی که عوض دارد گله ندارد ."